

Mødet den 3. Decbr. 1925.

Fraværende: J. Chr. Møller.

1. (J. Nr. 538—1925). Meddelelse fra Stiftamtet om **Fastsættelse af Normalbidrag for Alimentanter i Tidsrummet 1. Juli 1926—30. Juni 1927.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 495—1925). Skrivelse fra Undervisningsministeriet med **Approbation paa Arbejdsplan for den kommunale Efterskole.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 200—1925). Skrivelse fra Generaldirektoratet for Statsbanerne angaaende **Retningslinien for den ny Gade over Amtmandstøften.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 539—1925). **Iudbydelse fra Hammelbanens Bestyrelse til Deltagelse i et Møde den 14. December til Drøftelse af Banens økonomiske Forhold.**

B o r g m e s t e r e n henstillede at vælge et Udvalg paa 3 Medlemmer.

Kasseudvalget valgtes.

5. (J. Nr. 192—1925). Indstilling fra Belysningsvæsenet angaaende **Anskaffelse af et nyt Retortanlæg.**

Følgende Indstilling forelaa:

»I Overensstemmelse med Byraadets Skrivelse af 3. Juli 1925 J. Nr. 192—25, foreligger

hoslagt Erklæring af 12. September 1925 og Økonomiberegning af 29. September 1925 fra Udvalgets Konsulenter, Ingeniørfirmaet Kragh-Müller & Andersen, København angaaende Valget mellem Firmaerne Woodall-Duckham's, London, og Heinrich Koppers', Essen, Tilbud paa Opførelsen af et kontinuerligt, vertikalt Ovn-anlæg til Aarhus Gasværk.

Efter Modtagelsen af fornævnte Erklæring har Udvalget forespurgt Firmaerne, om den siden deres Afgivelse af Tilbud indtrufne Ændring i Valutaforholdene faar Indflydelse paa Tilbuds-summen, og efter yderligere Forhandling foreligger nu følgende Tilbud (Kontraktforslag fra Woodall-Duckham, blaat Omslag):

- 1) Woodall-Duckham, London: Kr. 1620000,00
- 2) Heinrich Koppers, Essen: » 1479230,00

Udvalget er enig i at kunne tiltræde, at Byraadet accepterer Tilbudet fra Woodall-Duckham, men Udvalgets Flertal, H. P. Christensen og J. Fogh Mogensen, kan ogsaa tiltræde, at Byraadet eventuelt antager Tilbudet fra Heinrich Koppers.

I det nu foreliggende Tilbud fra Woodall-Duckham er der i Modsætning til i det oprindelige Tilbud medtaget et komplet Kokes-Transportanlæg, og i Stedet for en underjordisk Skrabetransportør til Transport af Kullene fra Kulhuset til Ovnanlægget er der tilbudt en Elektro-Hængebane med en Løbekat og Gribeskovl m. m.

Fra Firmaet Edwards & Rasmussen, København, fremsendes endvidere et Tilbud af 27. November d. A. paa et diskontinuerligt Ovn-anlæg.«

H. P. Christensen forelagde Sagen og erindrede om de mange Forhandlinger, der havde staaet paa i de sidste to Aar, til Dels begrundet paa, at der var Uenighed om, hvilket System man burde vælge, idet Konsul Petersen sammen med Belysningsdirektøren holdt paa det engelske System, medens Udvalgets Flertal ønskede at faa det tyske Værk, som man mente havde visse Fordele fremfor det engelske. Det havde medført, at Udvalget et Par Gange antog teknisk Assistance, sidst Firmaet Kragh Müller & Andersen, som nu havde besøgt de tyske Værker i Breda og Minden og de engelske Anlæg i Hellerup og Odense. Konsulenterne var kommen til det Resultat, at det engelske System var at foretrække for det tyske, og derefter fandt Taleren, at det næppe nyttede vedblivende at holde paa det tyske Anlæg, naar hele Sagkundskaben var enig om, at det engelske Værk var det bedste og mest økonomiske i Driften. Udvalget rettede saa Forespørgsel til de forskellige Firmaer om, hvorvidt Forbedringen af den danske Valuta vilde have nogen Indflydelse paa de opgivne Priser, og om man ikke kunde vente en Nedgang. Samtidig blev det meddelt det engelske Firma, at man ønskede forskellige Ting rettet i det oprindelige Tilbud, idet Firmaet havde regnet med et billigere Transportanlæg for Kul og Koks, som ikke opfyldte de Fordringer, man maatte stille til et moderne Anlæg. Firmaet meddelte, at Tilbudet var udregnet paa et Tidspunkt, hvor Kronens Værdi var 85, hvorfor Prisen ikke kunde nedsættes, men Firmaet var villigt til at foretage de Ændringer, som ønskedes. Det tyske Firma tilbød derimod en Nedsættelse i Forhold til Kursen, og da man meddelte, at de ikke kunde komme i Betragtning efter de Beregninger, Konsulenterne havde opstillet, sendte de

samtidig med Meddelelsen om Prisnedsættelsen en Garantiberegning for Afgasning af et Døgns Produktion af Gas, 25000 m³, og denne Beregning forbedrede Forholdet betydeligt for det tyske Systems Vedkommende. Firmaet Wodall-Duckham garanterede et Overskud af 6,08 Kr. pr. 1000 m³ Gas, medens Værket i Breda udviste et Driftsoverskud paa 9,56 Kr. og i Minden, hvor det var udført i Jernbeton, paa 11,32 Kr. Denne Garantiberegning havde dog kun Interesse, naar man regnede med, hvor meget Kul der afgasses til Koks, og hvor meget deraf der medgaar til Underfyr og bliver tilbage til Salg. Tjære og Ammoniak var der næppe Grund til at medregne, idet det blev væsentlig ens begge Steder. Den Beregning, som var opstillet af Firmaet Kragh Müller & Andersen, viste, at for at producere 25000 m³ Gas skulde der i det tyske Værk anvendes 58 tons Kul og i det engelske 49,8 tons. Denne Beregning havde Koppers ikke villet anerkende, og heller ikke Wodall-Duckham vilde binde sig dertil. Efter Konsulenternes Beregning vilde Koppers Værk give 167000 Kr. mindre i aarlig Indtægt end det engelske, men efter Firmaets egen Beregning blev Forholdet ca. 100000 Kr. i Koppers Favør. Angaaende de opstillede Garantier, saa tilbød begge Firmaer at nedsætte Prisen med 25 %, hvis Garantierne ikke kunde holdes, men der var den Forskel, at det engelske Firma samtidig krævede en Eftertabeling, hvis man kom op over Garantien, og det burde Kommunen ikke gaa med til, for det kunde komme til at dreje sig om store Beløb, især naar de selv satte Minimumsgarantien; denne Fordel burde udelukkende komme Kommunen til gode. Englænderne havde ikke villet bøje sig her, men hvis de fastholdt dette Standpunkt, kunde Taleren ikke

tilraade at modtage Tilbudet. Det oprindelige Tilbud fra Wodall-Duckham lød paa 1433469 Kr.; men Udvalget havde som sagt krævet en Del Forbedringer, særlig ved Transportanlægget, og Tilbudssummen steg derved med ca. 200000 Kr. til 1648000 Kr. Udvalget mente imidlertid at kunne konstatere et Prisfald paa Raamaterialer paa gennemsnitlig 13 %, og naar man regnede Arbejdslønnen, 5-600000 Kr. fra, vilde det altsaa sige, at Prisen burde nedsættes med ca. 130000 Kr. Men Firmaet vilde ikke paa den Konto gaa mere end 28000 Kr. ned, saa det endelige Tilbud lød altsaa paa 1620000 Kr. Det var en Selvfølge, at en eventuel Nedgang i Arbejdslønnen til Foraaret skulde tages i Betragtning, men en Nedsættelse som Følge af eventuel Nedgang i Prisen paa Raamaterialer havde de ikke villet love, hvorimod det tyske Firma havde beregnet en saadan. Til Sammenligning hermed var det tyske Tilbud paa 1479320 Kr., saa blev Værket opført af Jernbeton, som var det stærkeste, og som tillige holdt bedre paa Varmen end almindeligt Murværk. Hertil kom ogsaa, at der ved Systemet med Centralgenerator kunde bruges daarligere Koks til Underfyr, saa der blev en betydelig større Indtægt ved Salg af Koks. Taleren kunde derfor ikke komme bort fra, at det tyske System var det fordelagtigste; men naar hele den tekniske Assistance holdt paa det modsatte, var det jo ikke let at fastholde dette Standpunkt. Men hvis Byraadet altsaa bestemte sig for det engelske System, var der visse Ting, der burde klares først. Det havde altid været en Forudsætning, at saa meget som muligt af Arbejdet skulde udføres i Aarhus, og det var vist ogsaa i Orden, hvad A/S Frichs angik. Derimod havde det engelske Firma truffet Aftale med Titan i København om Levering af en Del Elektromo-

torer, som ellers kunde leveres af Jydsk Elektro, og det var dette Firma vist ikke rigtig fornøjet med. Endelig maatte Englænderne frafalde Kravet om Garanti i opadgaaende Retning og ogsaa helst gaa med til en Prisnedsættelse i Forhold til Nedgangen i Varepriserne. Naar de ikke havde været tilbøjelige til at gaa ind paa disse Krav, laa det maaske noget i, at de efter de sidste Forhandlinger i Byraadet mente at være sikre paa at faa Leveringen og derfor ikke behøvede at tage videre Hensyn til Udvalgets Ønsker. Det samme Forhold kunde komme frem, hvis man paa Forhaand baudt sig til at give et Arbejde til et indenbys Firma. Selv om meget talte for at gøre dette, var der ogsaa en Fare derved, og Kommunen burde næppe betale en højere Pris for at faa Arbejdet udført i Aarhus. Angaaende Tilbudet fra Edwards & Rasmussen, saa havde Byraadet tidligere vedtaget, at det skal være et kontinuerligt Anlæg, ellers vilde man maaske have beskæftiget sig noget mere med dette Tilbud, som var ca. 500000 Kr. billigere end de andre. Den Nedgang i Forrentning og Amortisation, som her fremkom, vilde dog omtrent ophæves ved, at der skal bruges for 40—50000 Kr. mere til Underfyr i et diskontinuerligt Værk, og tillige var Koksene noget sværere og ikke saa let sælgelige til Kakkellovsfyring. Firmaet hævdede saa, at dette Anlæg var simplere i hele sin Indretning, og at man derfor fik langt mindre Udgifter til Vedligeholdelse. Det var muligvis rigtigt; i hvert Fald havde Firmaet gjort et meget energisk Arbejde for at overbevise Udvalget om, at deres Tilbud var det bedste. — Med disse Oplysninger vilde Taleren ganske henstille til Byraadet at afgøre, hvilket af de to Firmaer man skulde entrere med. Talerens

Hjerte stod nærmest det tyske, men det var paa den anden Side vanskeligt at staa alene imod hele den tekniske Side, naar et Gasværk skulde bygges, og det havde Taleren bøjet sig for.

P. P e t e r s e n erkendte, at der hidtil havde været Uenighed indenfor Udvalget om de to Systemer, men naar man nu for tredje Gang havde henvendt sig til Sagkundskaben og i alle Tilfælde faaet Erklæring for, at det engelske System var langt at foretrække for det tyske, saa var det Realiteter, som man burde bøje sig for. At Koppers saa bagefter fortæller, at de kan gøre det meget bedre, var ikke noget Bevis, men kun en Paastand. Der var tillige noget utiltalende ved den Maade, hvorpaa dette Firma var optraadt, idet det havde sjakret med sine Tilbud og underbudt de andre, efter at Tilbudene var bleven bekendt. Det var ikke hæderligt, og naar man saa undersøgte Tilbudene, viste det sig, at det blot var at stikke Blaar i Øjnene, idet Firmaet var kommen til sin billigere Pris ved at beskære de oprindelige Betingelser. Der var i Konditionerne krævet, at der skulde være en ildpaavirkelig Flade paa 564 m², og det lød Firmaets oprindelige Tilbud ogsaa paa, men da var Prisen ca. 400000 Kr. højere end det engelske Tilbud. Senere satte de Prisen ned til 1680000 Kr., men samtidig nedsatte de Værket fra 16 til 12 Kamre, saa det var egentlig kun $\frac{3}{4}$ Gasværk, de gav Tilbud paa. Taleren kunde derfor ikke anbefale at have noget med et saadant Firma at gøre. Heller ikke den tyske Garanti var meget værd, idet Gasværket havde Bevisbyrden for, at Garantien ikke var overholdt, og det vilde blive meget vanskeligt og bekosteligt at konstatere dette, hvad ogsaa Fogh Mogensen havde indrømmet i Udvalget. Derimod kunde

Taleren give Hr H. P. Christensen Ret i, at det sidste Krav fra Wodall-Duckham om en Efterbetaling, hvis man kom op over Garantien, var uheldigt og burde udgaa; men det skete ogsaa, hvis man holdt sig til de oprindelige Garantier. Det, der betød noget, var, hvor meget Gas, Koks, Tjære og Ammoniak der kan fremstilles af Kullene; en saadan Garanti gav det engelske Firma, og derfor burde man holde sig til dette Tilbud. Transportanlægene kunde foreløbig stilles i Bero. M. H. t. Arbejdets Udførelse, saa var der givet Løfte om, at A/S Frichs skulde udføre dette, og Direktør Due-Pedersen havde garanteret, at ogsaa Sagen angaaende Elektromotorerne var ordnet. Et diskontinuerligt Anlæg vilde Taleren ikke tale nærmere om, for der var næppe nogen, som ønskede at bygge et gammeldags Gasværk, alle andre Steder gik man bort derfra, og f. Eks. den store Stettiner Chamotte Fabrik havde købt Wodall Duckhams Patent med Eneret paa at lave dette System i Tyskland, ja selv Koppers begyndte at efterligne Systemet og indrømmede derved, at det var det bedste. Det var meget ønskeligt at faa Ende paa Sagen nu, for man havde efterhaanden tiltrukket sig en ikke helt smigrende Opmærksomhed omkring i Landet ved den stadige Forhaling af Sagen. Talerens Gruppe havde ønsket en Udtalelse fra Direktør Løchte og modtaget en Skrivelse, hvori han helt igennem anbefalede at modtage det engelske Tilbud. Taleren vilde altsaa meget anbefale at modtage Tilbudet fra dette Firma, som var anbefalet af samtlige Fagmænd, og som ikke en eneste havde kunnet finde noget at kritisere ved, ikke engang Konkurrenterne.

H. P. Christensen havde ikke saa stor en Tiltro til de sagkyndige som Konsul Petersen.

Konsulenterne Kragh-Müller & Andersen havde opstillet en Beregning, hvorefter der i Wodall Duckhams Værk kun behøves 49 tons Kul for at producere 25000 m³ Gas, men Firmaet beregnede selv 55 tons dertil og vilde ikke garantere, at 49 tons var tilstrækkeligt, og saa var der ingen Grund til at tage disse Konsulenter altfor alvorligt. Firmaet Koppers var god nok for Garantien, og det havde tilbudt eventuelt at lade de 500000 Kr. staa det første Aar; det maatte være Garanti nok, og Wodall-Duckhams Garantier var betydelig ringere. Samtidig indrømmede dette Firma, at der var sket en Nedgang i Priserne, men de vilde alligevel have væsentlig den samme Avance. Naar det engelske Firma fra først af var lavere end Koppers, skyldtes det, at deres Tilbud ikke indeholdt de Transportmidler, som krævedes i Betingelserne, og da de nu var kommen til, blev deres Tilbud det dyreste.

Marthin Pedersen skulde ikke komme ind paa Spørgsmaalet om et diskontinuerligt eller kontinuerligt Værk, idet Byraadet tidligere havde vedtaget, at det skulde være det sidste, og den Beslutning vilde man antagelig blive staaende ved. Taleren skulde heller ikke komme nærmere ind paa de forskellige Spørgsmaal om Gasværkets Drift og de Fordele eller Mangler, der kunde siges om det ene eller det andet System; det kunde udenforstaaende næppe afgøre. Stillingen var nu saadan, at Udvalgets Formand, til Trods for, at hans Hjerter stod nærmest det tyske Værk, dog ogsaa kunde tiltræde det engelske Tilbud, dog paa visse Betingelser, særlig at Efterbetalingen for opadgaende Garanti bortfalder. Det maatte ogsaa siges at være en farlig Ting at komme ind paa, og Byraadet burde enes om at sige, at før man kunde binde

sig til det engelske Selskab, maatte denne Side af Sagen bringes i Orden efter Udvalgets Ønske. Hvad Prisen angik, burde der ogsaa paa Grund af Valutaforbedringen gives Kommunen et større Afslag end de tilbødte 20000 Kr., nærmere 100000 Kr., og ligeledes maatte der foreligge absolute Garantier for Arbejdets Udførelse. Taleren vilde derfor foreslaa, at man lader Sagen gaa tilbage til Udvalget, for at det kan søge at faa en tilfredsstillende Ordning med det engelske Firma angaaende de nævnte Spørgsmaal, før Byraadet tager endelig Bestemmelse.

P. P e t e r s e n vilde gøre den sidste Taler opmærksom paa, at det egentlig var paa Opfordring af H. P. Christensen, at man kom ind paa denne Form for Garanti. Firmaet havde tidligere givet andre Garantier, som det helst vilde holde sig til, og her var ikke Tale om nogen Efterbetaling. Det afgørende var, hvor mange Produkter der kunde faas, og Prisen paa disse vedkom jo egentlig ikke Firmaet. Sagen burde helst afgøres nu; i hvert Fald maatte det afgøres, hvilket Gasværk der skal bygges, ellers var det hele spildt.

M B r a m m e r var ikke sagkyndig paa Gasværkernes Omraade. Nu havde de Herrer igennem mange Møder nævnt Fordele og Mangler ved de forskellige Systemer, men det var egentlig ikke klaret, hvilke Fordele et kontinuerligt Gasværk havde fremfor et diskontinuerligt, som kunde bygges ca. $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. billigere. Det var ganske vist nævnt, at det var et gammeldags System, som man nu alle Steder gik bort fra; men der byggedes stadig diskontinuerlige Gasværker, og den store Prisforskel var et meget vægtigt Moment at tage i Betragtning, særlig da det engelske Firma ikke syntes at ville slaa af paa Prisen i Forhold til den

danske Kroner Stigning. Udvalget havde vist begaaet en Fejl ved ikke at lade Konsulenterne give en Beregning om Forholdet mellem de to Arter af Gasværker; det burde stilles op med klare Tal, saa man deraf kunde se, at et diskontinuerligt Gasværk absolut ikke kan konkurrere med de andre. Hvis Sagen skulde tilbage til Udvalget, burde man kræve, at Konsulenterne samtidig giver en saadan Redegørelse.

G. N. K n u b havde ventet, at der fra Udvalget forelaa en klar og enstemmig Indstilling om, hvilket Gasværk man skulde have; men det var ikke Tilfældet fra Flertallets Side. Taleren forstod ikke rigtigt dette, for de 200000 Kr., som Koppers Tilbud nu var billigere end Wodall Duckhams, var fremkommen ved en Reduktion af Anlæget. Samtidig havde Koppers forhøjet den anslaaede Forgasning pr. m² Hedeflade fra 111 til 148. Det var meget tvivlsomt, at denne forhøjede Garanti kunde holdes; men det havde selvfølgelig været nødvendigt for Firmaet at gøre dette, efter at det havde reduceret Anlæget fra 16 til 12 Kamre. Hvis man fraregnede øverste og nederste Meter i Retorterne, som ikke var virksomme, fik man med 16 Ovne en Hedeflade paa 557 m², men ved at gaa ned til 12 fik man kun 418 m², saa det var en meget kraftig Reduktion. Taleren havde stadig samme Stilling til Sagen som tidligere; Wodall-Duckham var det ældste og bedste Firma, og det var ikke bestridt fra nogen Side. Det blev efterlignet af Tyskerne, som tog deraf, hvad de kunde, og Stettiner Chamotte Fabrik havde faaet Licens for Wodall-Duckham i Tyskland. Ligeledes havde Taleren tidligere omtalt, at selv tyske Videnskabsmænd udtalte sig til Fordel for Wodall-Duckham, saa det maatte være tilstrækkelige Beviser for, at

dette System var det bedste. Det var umuligt at vurdere alle de Tal, der var opstillet i de mange Beregninger; men Hovedsagen var at faa det bedste Værk, og naar alle Teknikere og sagkyndige udtaler, at det er det bedste for Tiden, maatte man bøje sig derfor. Naar Hr. Marthin Pedersen foreslog at trække Sagen yderligere ud, vilde Taleren dertil sige, at det kunde Byraadet næppe være bekendt. Taleren havde i København og andre Steder maattet høre meget om Byraadets Stilling til det ny Gasværk, og heller ikke overfor Byens Borgere kunde man være bekendt at behandle Sagen paa den Maade. Der var ikke andet at gøre end at følge de sagkyndige og antage Tilbudet fra Wodall-Duckham, og det burde gøres i Dag; de øvrige Spørgsmaal kom i anden Række, og var det først vedtaget, at Kommunen skal have dette Værk, kom man nok overens med Firmaet om den bedste Form for Garantien. En Garanti for Økonomien varierede efter Arbejdsløn og Kulpriser, men naar man fik en Garanti for, hvor meget Kul der skal bruges, og hvor meget Gas, Koks, Tjære og Ammoniak der kan faas deraf, var man paa den rigtige Side. En saadan Garanti havde Firmaet givet i sit oprindelige Tilbud; den burde man holde sig til og saa antage Tilbudet.

H. P. Christensen gik ud fra, at det var rigtigt, naar Konsul Petersen sagde, at Wodall-Duckham var villig til at give en Nedsættelse i Forhold til Materialepriserne, for der var i hvert Fald kun nævnt Arbejdsløn. Hvis Firmaet ikke ønskede en Ekstrabonus, burde det stryge den. Taleren havde intet mod Firmaet som saadan, men som Forretningsmand maatte man undertiden ind paa nye Metoder, naar de gamle ikke kunde holde længere. Systemet med Centralgenerator

havde den Fordel, at man der kunde anvende flere % Smuld og mindre værdifuld Koks, og naar man nu ikke skulde have en saadan, burde der være nogen Garanti for, hvor megen Koks der blev tilbage til Salg; det var Kernepunktet og den eneste virkelige Maalestok for, hvilket Værk der var det fordelagtigste. Angaaende Dr. Brammers Udtalelser oplyste Taleren, at et kontinuerligt Gasværk var mere moderne i hele sin Indretning, Koksene kom kolde ud af Retorterne, og de var bedre til almindeligt Brændsel. Det var ganske vist billigere, men saa skulde der bruges mere til Underfyr, og det ophævede denne Fordel. Det var rigtigt, at det første tyske Tilbud var reduceret; men det var oprindelig større og kunde producere mere, end Kommunen havde krævet i sine Betingelser; derfor var en Reduktion i Virkeligheden naturlig, men alligevel var Koppers Garanti højere end Wodall-Duckhams. Hvis det først skulde fastslaas, at man vælger det engelske Værk, kunde man spare sig at tage Sagen tilbage, for saa opnaaede man næppe noget. Byraadet var vist enig om, at Garantien i opadgaaende Retning skal stryges, men man burde ogsaa kræve en Nedgang i Forhold til Materialepriserne, og hvis man i Dag vedtog at modtage Wodall-Duckhams Tilbud, var det vist haabløst at tænke paa nogen Nedgang.

Borgmesteren var ikke enig med de Herrer P. Petersen og Knub i, at Sagen ikke længere kunde udsættes. Det var nu 8 Aar siden, at Udvalget begyndte at fortælle, at Gasværket ikke kunde bruges ret meget længere, og i 1922 begyndte Udvalget at forhandle med forskellige Firmaer derom, uden at Byraadet havde taget nogen endelig Stilling dertil. I Juli 1923 forelaa der i Byraadet et Forslag fra Udvalget om at acceptere

et bestemt System, men der var heller ikke paa det Tidspunkt fra Udvalgets Side givet nogen Begrundelse derfor. Der var falden Udtalelser, som kunde tyde paa, at Byraadet var gaaet imod Udvalget, men det var ikke rigtigt. Der forelaa en Protokoltilførsel, som udtrykkelig fastslog, hvad Udvalget havde at gøre, hvis der skulde bygges et Gasværk; den fastslog, at Udvalget skulde ved Hjælp af sin tekniske Konsulent fastlægge, hvorledes alle Bygninger og Indretninger var placeret paa Gasværkets Grund, og hvorledes det ny Værk skulde placeres; dernæst skulde det klarlægges for Byraadet, om det gamle Værk kunde gaa længere ellers ikke, hvor mange Indbyggere det ny Værk var i Stand til at kunne producere til og Forskellen mellem Driften af det gamle og det ny Værk; endvidere skulde det klarlægges for Byraadet, hvad man vilde gøre med de Arbejdere, som bliver overflødige ved det ny Værk. Men denne Protokoltilførsel glemte Udvalget at rette sig efter; det kasserede den stedlige tekniske Konsulent og behandlede ham paa en saadan Maade, at Byraadet følte sig ilde berørt derover. Udvalget fik saa Bemyndigelse til at antage en ny Konsulent, og da han havde afgivet sin Beretning, fik han omtrent samme Skæbne som den første. Endelig fik Udvalget efter Ønske en tredje Konsulent, nemlig Firmaet Kragh Müller & Andersen, og der var bagefter bleven sagt, at naar denne Konsulent havde gjort sin Indstilling, skulde Byraadet være bundet til at følge den; det var i hvert Fald sagt af H. P. Christensen. Men det var ikke rigtigt; Taleren havde tværtimod ved den Lejlighed talt imod at binde Udvalget. Heraf fremgik, at Udvalget havde været saa frit stillet, som noget Udvalg kan være; men Byraadet var ikke godt

stillet; alle Konsulenterne holdt paa et bestemt Firma og gjorde klart og tydeligt rede derfor; men Udvalget var splittet, uenigt indbyrdes og uenigt med Konsulenterne, og hvad skulde Byraadet saa gøre? Som Sagen nu laa, vilde Taleren nødig have den afgjort, og naar den har staaet paa i 8 Aar, kunde man ogsaa vente $\frac{1}{2}$ Aar endnu. Udvalgets Formand havde vist Ret i, at da alle Konsulenterne havde udpeget det engelske Firma som det rigtige, følte det sig sikker paa at faa Arbejdet, og derfor gik det ikke ned med Prisen, som det burde i Henhold til det Prisfald, der havde fundet Sted. Hvis Firmaet derfor vilde forhandle med Aarhus om at bygge et Gasværk, maatte det tilbyde en rimelig Pris, for Byraadet gik ikke med til at give dem 100000 Kr. for meget derfor, hvad der saa end blev sagt omkring i Landet. Dernæst maatte man absolut fastholde Synspunktet: Saa meget Arbejde som muligt til Aarhus! H. P. Christensens Udtalelser om, at der kunde være en Fare derved, var rigtige, og man skulde heller ikke lukke for snævert for Byen; men for Tiden var der i Aarhus en Arbejdsløshed som næppe andetsteds i Landet, og derfor var det berettiget at tage dette Standpunkt. Taleren vilde sige til den anden Gruppe, at Flertallet ikke var tilsinds at slutte i Aften, men at Sagen maa gaa tilbage til Udvalget, for at det kan søge at opnaa de Fordele, der var nævnt. Kunde det ikke opnaas, maatte Sagen ligge lidt endnu, og saa kunde Firmaet faa Lov til at vente, for Byraadet kunde ikke finde sig i, at et Firma søger at fordyre et Arbejde med ca. 100000 Kr. Taleren vilde altsaa henstille at tage de faldne Udtalelser til Efterretning og lade Udvalget forhandle videre med Firmaet og se, om der er Mulighed for at komme saa langt ned,

at Kommunen kan være tilfreds dermed, ellers maatte Sagen stilles i Bero.

H. P. Christensen fandt, at det var nogle meget morsomme Oplysninger, Borgmesteren kom med. Taleren vidste ikke af, at Gasværkssagen havde staaet paa i 8 Aar, Udvalget var i hvert Fald først begyndt at røre paa sig i 1922—23, og Byraadet havde næppe taget nogen Skade af den Udsættelse, der var sket, heller ikke for de Arbejderes Vedkommende, som Borgmesteren nu var saa omhyggelig for. Men da Sagen engang blev forhandlet, stillede Borgmesteren paa sin sædvanlige diktatoriske Maade nogle Regler op, som Udvalget skulde følge; men det maatte der være flere om at bestemme. Naar Taleren ikke var enig med Teknikerne, men alligevel var gaaet med til at modtage det engelske Tilbud, saa var det for ikke at lægge sig paa tværs for en Løsning af Spørgsmaalet. Taleren havde ligeledes altid ønsket Sagen behandlet for aabne Døre, hvilket havde været det heldigste, men det vilde Borgmesteren ikke, derimod havde han trukket Belysningsdirektøren op i Byraadet for at give Taleren en Reprimande. Men hvis det skulde være saaledes, at Embedsmændene skulde bestemme alt, saa hørte alting op. Nu var man ogsaa misfornøjet med, at Taleren stadig holdt paa det tyske Projekt. Enhver maatte dog have Lov til at have sin egen Opfattelse, og Taleren gik ikke fra, at det tyske Tilbud var det fordelagtigste; men naar man ikke havde den tekniske Kundskab til at gennemføre det imod Teknikerne, maatte man jo bøje af. Borgmesteren kunde derfor have sparet sine Bemærkninger; de gjorde intet Indtryk paa Taleren.

B o r g m e s t e r e n oplyste, at Protokoltilførselen blev oplæst i Byraadet, før den blev indført, og den blev enstemmig godkendt og underskrevet, saa det kunde næppe kaldes Diktatur. Hvorvidt en Sag skulde behandles for aabne eller lukkede Døre, saa blev det altid, som Udvalget ønskede; men det var Kotume, at naar det drejede sig om Kontraktforhold eller Tilbud, som kunde fordyres for Kommunen ved at behandles offentligt, saa kom de for lukkede Døre, og det var ogsaa fastsat i Forretningsordenen, som Taleren skulde følge. Saa længe Taleren havde været Borgmester, var enhver Sag bleven behandlet for aabne Døre, naar Udvalget havde ønsket det. Taleren var ogsaa valgt af Arbejderpartiet, men det havde H. P. Christensen undertiden vanskeligt ved at forstaa.

H. P. C h r i s t e n s e n syntes, det var at komme for langt ud, naar man skulde til at diskutere, hvad der skete paa Gruppemøderne eller i de lukkede Byraadsmøder. Naar Borgmesteren udtalte, at et Udvalg altid kunde faa en Sag for aabne Døre, naar det ønskedes, skulde Taleren tage sig dette ad notam for Fremtiden, for hidtil havde det ikke været saaledes. Borgmesteren havde altid i sin Magt i sidste Øjeblik at foreslaa en Protokoltilførsel, naar der ikke var Tid til at gennemtænke den, men han burde for Fremtiden forelægge sine Forslag i Gruppemødet først.

B o r g m e s t e r e n erklærede, at hele denne Sag var behandlet saa sørgeligt fra Udvalgets Side, som nogen Sag kunde behandles.

H. P. C h r i s t e n s e n svarede, at Skylden saa laa i, at enkelte af hans Partifæller havde søgt at falde ham i Ryggen.

Borgmesteren havde i hvert Fald ikke gjort det.

P. Petersen vidste ikke, om Nedgangen i Henhold til Materialepriserne burde være noget større, men Arbejdslønnen var det væsentlige, og den var ikke falden endnu. Tilbudene var fra 1924, saa man burde ikke lægge Priserne i 1923 til Grund. Naturligvis kunde man godt vente, saa længe de nuværende Retorter kunde holdes brugbare, men det havde kostet Kommunen ca. $\frac{1}{4}$ Mill. Kr. aarlig i de senere Aar.

Holst Knudsen konstaterede, at Flertallet i Byraadet havde den Opfattelse, at det engelske Tilbud bør foretrækkes, og saa syntes der ikke at være Grund til vedblivende at udsætte Sagen. Angaaende Dr. Brammers Udtalelser, vilde Taleren henvise ham til Beretningen, hvor der forelaa en udførlig Redegørelse derfor, udarbejdet af de Herrer Løchte og Neergaard. Derimod var det rigtigt, at hvis det engelske Tilbud ikke tog tilbørligt Hensyn til Prisnedgangen, burde man næppe uden videre antage det, og i hvert Fald burde man ikke gaa ind paa nogen Efterbetaling. Der savnedes en Erklæring fra Udvalget om, at Udkastet til Kontrakt rent juridisk er i Orden. Taleren havde ikke haft Tid til at sætte sig ind deri, det fordrede et ret stort Arbejde. Men som Stillingen var, kunde man nok bemyndige Udvalget til at slutte Kontrakt med det engelske Firma med det Forbehold, at den endelige Kontrakt skal godkendes af Byraadet. Saa var Firmaet klar over, at det maatte tilbyde en retfærdig Kontrakt, da Byraadet ellers vilde nægte at akceptere den.

Marthin Pedersen var i Realiteten enig med Landsretssagføreren, men der var dog for-

skellige Punkter, som Byraadet absolut ikke burde gaa ind paa, og ved at bemyndige Udvalget til at slutte Kontrakt med Firmaet, gav man det et Tilsagn om, at det vilde faa Arbejdet, og saa blev det vanskeligere at opnaa de ønskede Ændringer. Man burde derfor ikke gaa videre end til at bemyndige Udvalget til at føre nye Forhandlinger om en Forbedring af Tilbudet, hvilket ogsaa Borgmesteren havde foreslaaet.

J. P e r r e g a a r d gav H. P. Christensen Ret i, at han havde Lov til at have sin egen personlige Mening om, hvilket Tilbud der var det bedste. Men der manglede Beregninger over, hvad der var Materialer, og hvad der var Arbejdsløn.

H. P. Christensen syntes, der var Tal nok, hvis man vilde sætte sig ind deri. Det maatte først fastslaas, hvilket Firma man skal entrere med, før Kontrakten kunde underskrives.

F o g h M o g e n s e n oplyste, at efter de foretagne Beregninger var der et Prisfald paa Cement paa 14 %, Mursten 12 % og Jern 17 %, og efter dette blev det af Englænderne tilbudte Afslag paa 28000 Kr. for lidt. Det var derfor rigtigst at tiltræde Marthin Pedersens Forslag, saaledes at Firmaet maa tilbyde en større Moderation, hvis det skal have Arbejdet.

M. C. F a l k henstillede, hvis Sagen skal tilbage til Udvalget, at man da ogsaa tager Tilbudet fra Edwards & Rasmussen under Overvejelse. De forskellige Udtalelser kunde tyde paa, at det engelske Firma har den Opfattelse, at det er det eneste Firma, som kan bygge et Gasværk i Aarhus. Men det var ikke Tilfældet; Flertallet i Byraadet kunde godt bruge andre Firmaer end det engelske.

G. N. Knub pegede paa, at en Motivering for en hurtig Afgørelse ogsaa laa i den meget store Arbejdsløshed, der fandtes i Byen. Ved stadig at trække Sagen ud, forhindrede man, at Arbejdet kom i Gang, for selv om Frosten nu vilde forhindre Jordarbejderne, kunde i hvert Fald Maskinarbejdet godt udføres.

Borgmesteren svarede, at det var vist alle enige om, men derfor behøvede man ikke at give et Firma 100000 Kr. mere for Arbejdet, end det burde have.

H. P. Christensen oplyste, at Gasværket laa med en meget stor Koksbeholdning, som først skulde flyttes, men ellers var ethvert Firma parat til at gaa i Gang, saa snart der var truffet en Afgørelse.

Sagen gik tilbage til Udvalget.

6. (J. Nr. 540—1925). Indstilling fra Brolægningsudvalget om **Iværksættelse af Nødhjælpsarbejder.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Udvalget indstiller herved til Byraadet, at der sættes følgende Nødhjælpsarbejder igang:

	Øverslagssum Kr.	Antal Arbejdsdage
1) Regulering af Silkeborgvej fra Viborgvej til Byskellet		
2) Regulering af de Mezasvej fra Vejen til Marselisborg Hospital til Bygrænsen...	618700	24300
3) Anlæg af Stadion Allé til Ingerslevs Boulevard.....	508400	21200
4) Anlæg af Ingerslevs Bou- levard's søndre Kørebane fra Vestergaardsgade til de Mezasvej.....	170000	7250
	80000	2870
Tilsammen...	1377100	55620

Som det vil ses, vil de foreslaaede Arbejder medføre en samlet Udgift, der er kalkuleret til..... ca. 1377100 Kr. og der vil til nævnte Arbejder medgaa ca 56000 Arbejdsdage, der efter Nødhjælpsloven vil kunne medføre et Statstilskud af 3 Kr. pr. Arbejdsdag, stort..... ca. 168000 Kr.

Arbejdet tænkes udført med nedsat Arbejdstid: 5½ Time pr. Dag til overenskomstmæssig Betaling.

Foruden det ovenfor nævnte Tilskud af 3 Kr. pr. Arbejdsdag vil der formentlig kunne regnes med 20 % Tilskud af Værdien af danske Materialer, der anvendes til Arbejdernes Udførelse.<

M. C. F a l k forelagde Indstillingen. Rigsdagen havde nu i 6—7 Uger forhandlet om Forslaget fra Socialministeren om Iværksættelse af Arbejder og var endelig naaet til Enighed om et Forslag. Det havde altsaa vist sig, at alle politiske Partier var gaaet med dertil i Erkendelse af, at der maatte gøres noget for at afhjælpe den store Arbejdsløshed. Det var en stor Ulykke baade for Samfundet og for det enkelte Arbejderhjem; de sank ned i økonomisk Elendighed, saa de næsten ikke kunde rejses igen, og samtidig var der intet saa nedslaaende for arbejdsdygtige Folk som det at gaa ledige og ikke kunne skaffe sig Arbejde, hvorved de kunde ernære deres Familie uden Hjælp og Understøttelse. Tilmed var den Understøttelse, som blev givet, saa ringe, at den ikke var i Stand til at holde Hjemmet økonomisk oppe, og i alle Tilfælde var Arbejde langt at foretrække for Understøttelse. Af Hensyn hertil havde Brolægningsudvalget følt det som sin Pligt at stille Forslag om Igangsættelse af Arbejder for at mildne lidt

paa den store Arbejdsløshed i Aarhus. Byen var vist ramt haardere end nogen anden Kommune i Landet, idet der i Øjeblikket fandtes 3400 Arbejdsløse. Heldigvis havde Udvalget for Byens Udvikelse og Bebyggelse i Forvejen udarbejdet Overslag over disse Arbejder, som Brolægningsudvalget kunde bygge paa. Selvfølgelig kunde de foreslaaede Arbejder vente til senere, men det berettigede dem netop til at udføres som Nødhjælpsarbejder, og der var næppe Tvivl om, at Amdsudvalget, som Sagen eventuelt skulde forelægges, vilde godkende dette. Byraadet havde tidligere drøftet Spørgsmaalet og sat flere store Arbejder i Gang, især Byggearbejder, men det forsløg ikke, særlig paa Grund af de mange ledige Arbejdsmænd. Hvis man vedtog den foreliggende Indstilling, betød det, at der straks, hvis Vejret tillader det, kan sættes ca. 200 Mand i Arbejde, og dette Tal vilde efterhaanden kunne forøges betydeligt. Det var Meningen, at Vejarbejdet skulde færdiggøres med Undtagelse af Brolægningen, idet der saa senere kunde tages Bestemmelse om, hvorvidt man vil vælge Sten- eller Asfaltbelægning. Hvis man valgte Sten og skulde have dem fra Sverrig, blev det et Minus for Kommunen; til Foraaret kunde man bedre se, om den danske Stenindustri var i Stand til at levere Materialet; de havde i flere Aar ikke givet Tilbud, til Trods for, at der var sket Henvendelse til dem derom. Hvis man altsaa regnede med 20 % Tilskud for Materialerne, blev det godt 1 Mill. Kr., som Kommunen kom til at udrede. Angaaende den midlertidige Trafik, saa berørte det ikke de to mindre Arbejder, men ved de to Landeveje var dette Spørgsmaal taget med og beregnet i Overslaget. Spørgsmaalet om, hvordan Pengene skal skaffes, vilde jo et andet Udvalg komme til at beskæftige

sig med, men der var maaske Mulighed for at faa et Laan af de Midler, som Staten i Henhold til Loven stiller til Raadighed. Der var ogsaa den Udvej at aabne en Kassekredit for Beløbet og saa afdrage det f. Eks. gennem 10 Aar paa de aarlige Budgetter. Under Hensyn til den meget store Arbejdsløshed vilde Taleren varmt anbefale Byraadet enstemmig at tiltræde Indstillingen, og at Sagen derefter overgaar til Kasseudvalget angaaende Ordningen af de økonomiske Forhold.

Forgmesteren erindrede om, at da det blev opgivet til Ministeriet, hvilke Arbejder man kunde tænke sig udført som Nødhjælpsarbejder, var de foreliggende Poster medtagne, og samtidig udtaltes det, at det ikke kunde betale sig for Kommunen at udføre Arbejderne med et Tilskud af 3 Kr. pr. Dag, idet Renten hurtig vilde opsluge Tilskudet. Man henstillede derfor til Ministeriet at yde et Laan til en billig Rente; men det var der endnu ikke kommen Svar paa. Som Sagen nu laa, vilde den gaa til Kasseudvalget, og saa maatte man se, om man kunde faa Ministeriet til at betragte det som Nødhjælpsarbejder og eventuelt give Kommunen et Laan, som kan afvikles i Løbet af nogle Aar. Man var desværre kommet saa vidt i Danmark, at de Kommuner, som styres slettest, kan faa Støtte, hvorimod de, som styres efter bedre Principer og søger at klare sig selv, bliver afviste, ja endogsaa gennem Statskassen skal være med til at betale de andre Kommuners Renter. Det var en frygtelig Forretningsgang, men saaledes havde Forholdet været igennem flere Aar. Taleren kunde oplyse, at Kommunen nu havde vedtaget at sætte Byggearbejder i Gang for ca. 4 Mill. Kr., som vilde komme successivt; dertil kom Gasværket med 1½ Mill. o. s. v. En By, der satte saa

meget Arbejde i Gang, burde være den første til at faa Støtte af Staten, for hvis alle Kommuner gjorde noget lignende, var der næppe nogen Arbejdsløshed i Landet. Taleren vilde foreslaa at tage Sagen i Dag som en 1. Behandling og sende den til Kasseudvalget til Overvejelse sammen med de øvrige Udvalg.

P. Petersen fandt, at hvis det gik saadan i Statens Styrelse, som Borgmesteren sagde, saa var det ganske det samme som i det private Liv, hvor den, som styrede sine Sager nogenlunde, altid kom til at betale for andre. Talerens Gruppe anerkendte lige saa fuldt som de øvrige Byraadsmedlemmer det haarde Tryk, som Arbejdsløsheden var baade for Kommunen og for den enkelte, men det var forstaaeligt, at den var bleven saa stor og sikkert vilde stige yderligere, naar man vidste, at Arbejdslønnen snart skulde ned. Forhaabentlig blev det bedre efter det Tidspunkt. Det var ogsaa rigtigt, at Arbejde er bedre end Almisse; men der var alligevel Grund til at tage lidt varsomt paa denne Sag, for det, der skete her, var ganske det samme som naar en Privatmand ikke kan leve af sin Indtægt og saa tager op af sin Løn for de følgende Aar. Det kunde naturligvis siges, at man var inde i en Krisetid, men det var maaske tvivlsomt, at det blev bedre. Alligevel kunde Talerens Gruppe slutte sig til Forslaget, i hvert Fald for de store Vejes Vedkommende, som der ofte var klaget over; men det var paa den udtrykkelige Betingelse, at Udgifterne afholdes af Laan. Man maatte vel regne med en Udgift paa 1200000 Kr., og en saadan Sum burde ikke lægges paa Budgetterne. Det var givet, at Skatteindtægten til næste Aar vilde falde meget stærkt, saa der var Udsigt til en Stigning af Skatteprocenten, og hvis denne Udgift ogsaa skulde lægges

paa Skatten, kom man vist for højt op; men forhaabentlig var det heller ikke Udvalgets Mening.

B o r g m e s t e r e n havde hørt den Sang om Skatteprocenten, saa længe han havde deltaget i det offentlige Liv.

M. C. F a l k takkede Konsul Petersen for Tilslutningen til Forslaget og mente, at den Udvej, Taleren havde anvist til Fremskaffelse af Pengene, godt kunde betragtes som Laan. Taleren havde ikke noget imod at tage dette som 1. Behandling, men vilde meget henstille, at man i Døg vedtager Forslaget om at gaa i Gang med Arbejderne og sender det til Amdsudvalget med Anmodning om Sanktion til at lade dem udføre som Nødhjælpsarbejder. Skulde Vejret tillade det, burde der ikke spildes mere Tid end nødvendigt, saa der eventuelt kunde blive en lille Fortjeneste til Jul.

B o r g m e s t e r e n havde tænkt sig den samme Fremgangsmaade. Sagerne laa ikke ret længe hos Kasseudvalget.

J. P e r r e g a a r d gjorde opmærksom paa, at der var en anden Sag, som før havde været paa Tale, nemlig den afskærende Kloakledning fra Villakvarteret ved Strandvejen til Pumpestationen. Det vilde vist være praktisk at ombytte et Par af Vejanlægene med dette Arbejde, saa fik man et Stykke Arbejde, som gav procentvis mere Arbejds løn, og hvor der udelukkende kunde anvendes dansk Arbejde.

G. N. K n u b spurgte, om Hr. Falk vidste, hvor længe Bestemmelsen om de 20 % paa Materialerne var gældende. Ved de paatænkte Vejarbejder kunde man foreløbig kun grave af og fylde paa, og dertil skulde ikke anvendes noget Materiale. Der vilde gaa en Tid, før Jorden havde sat sig, saa der kunde brolægges, og saa gjaldt Loven maaske

ikke mere. Derfor maatte man vist nøjes med at regne med Tilskudet paa 3 Kr. pr. Arbejdsdag.

M. C. Falk havde udtrykkeligt sagt, at til Foraaret kunde Byraadet tage Bestemmelse om, hvilket Materiale man vil anvende til Brolægningen, og Loven gjaldt vist indtil Juli 1926. Brolægningsvæsenet afholdt som Regel sine Licitationer i Marts Maaned, og saa var der Tid nok til at tage Bestemmelse, mens Loven gjaldt.

Indstillingen vedtoges ved 1. Behandling og overgik til Kasseudvalget.

7. (J. Nr. 435—1925). **Indberetning angaaende Husvildeindkvarteringen.**

Fra Udvalget for Bygninger og Inventar forelaa følgende Skrivelse:

•I Anledning af Byraadets Skrivelse af 17. ds. angaaende Evakuering af de til Husvilde beslaglagte Skolelokaler, skal man herved tillade sig at meddele følgende:

Foruden de 96 Lejligheder i lav Bebyggelse ved Poul Martin Møllers Vej, Kommunen for Tiden har under Opførelse, og som paa Grund af de ugunstige Vejrforhold ikke kan færdiggøres saa hurtig som oprindelig tænkt, har Byraadet vedtaget at opføre yderligere 108 Lejligheder i lav Bebyggelse i nordre Bydel og fremsat Forslag om Opførelse af 160 Lejligheder i høj Bebyggelse i søndre Bydel, hvorefter der allerede er vedtaget at paabegynde Opførelsen af de 48 Lejligheder snarest, og Udarbejdelsen af Tegninger til de her nævnte vedtagne Byggetagninger er allerede saa langt fremskreden, at Opførelsen vil kunne paabegyndes, saasnart Vejrforholdene tillader det. — Endvidere er der under Opførelse af Boligforeninger og Private

ca. 200 Lejligheder, hvortil der af Kommunen ydes Tilskud og af Statsboligfonden ydes Laan med Kommunens Garanti. Af disse 200 Lejligheder kan der kun forventes ca. 30 færdige til Indflytning til Foraaret 1926, Resten vil først kunne forventes færdige i Løbet af Sommeren, men da der i de benyttede Husvildeafdelinger er indrettet Plads til: I Skolen i Ingerslevs Avenue til 64 Familier, Skolen Nørrebrogade til 37 Familier, Artillerikasernen til 60 Familier, Infanterikasernen, fordelt i Mandskabs- og Husholdningsbygningen, til 48 Familier samt i Underofficersbygningen og paa Garnisonssygehuset til 30 Familier, ialt Plads til 239 Familier, og det altsammen er optaget med Undtagelse af enkelte Rum, er der jo, efter det Antal Lejligheder der kan blive færdige i Vinterens Løb, ikke megen Sandsynlighed for at faa Skolerne fri til 1. April 1926.

Angaaende Evakuering af de militære Etablissementer er Forholdet dette, at vi ifølge Aftale med Krigs- og Indenrigsministeret skal rømme Artillerikasernen til Marts 1926, Infanterikasernens Mandskabs- og Husholdningsbygning til Juni 1926 og Underofficersbygningen til Oktober 1926. — Saafremt det af Indenrigsministeriet kan gennemføres, at Statsboligfonden vedblivende yder Laan til Opførelse af Lejligheder i Aarhus, der jo er den By, der er haardest ramt af Bolignøden, er der af Boligforeninger og Private paabegyndt Udarbejdelse og Tegninger til yderligere 150 Lejligheder, herefter skulde man kunne opnaa at faa alt rømmet til Oktober Flyttedag 1926, men før vil det næppe kunne lade sig gøre.

Saafrømt Undervisningsministeriet vil være i Stand til at formaa Krigsministeriet til at overlade os Artillerikasernen indtil August 1926, kan Skolen i søndre Bydel antagelig rømmes til Marts 1926, idet denne Skole og Artillerikasernen rummer omtrent lige mange Familier.

Skulde det ikke lykkes at faa Loven om Laan til Beboelseslejligheder forlænget, vil de forannævnte 150 Lejligheder ikke blive opført, da det for Tiden er komplet umuligt at bygge uden Statslaan, og det her nævnte Antal Lejligheder maa anses som absolut Minimum, saafr mt Skolerne og de militære Etablissementer skal rømmes til Efteraaret 1926, og naar disse er rømmet, har Kommunen yderligere 340 Familier boende i Barakker, hvorf r de først opførte kun en kort Tid endnu kan holdes i beboelig Stand, da de allerede er en Del medtagne af Tidens Tand og burde rømmes snarest muligt.◊

B o r g m e s t e r e n meddelte, at der var indløbet en Skrivelse fra Undervisningsministeriet, som forlangte at faa at vide, hvorledes Skolevæsenet havde indrettet sin Undervisning ved de to Skoler, som var lukkede. Samtidig krævede Ministeriet, at i hvert Fald de to ældste Klasser faar fuld Undervisning. Skolekommissionen havde givet en Redegørelse herfor. Endvidere  nskede Ministeriet at vide, om Kommunen havde benyttet Centralv rkstedets Bygning til Husvilde, og hvornaar de to Skoler kunde rømmes. For at give Ministeriet en Forstaaelse af Kommunens Arbejde havde Taleren bedt Udvalget for Bygninger og Inventar give en Redegørelse for Boligsituationen i Byen, og denne forelaa nu her. Ta-

leren havde svaret Ministeriet og medsendt disse Indberetninger og henstillede derfor at tage Sagen til Efterretning, indtil Ministeriet eventuelt lod høre fra sig igen.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 2¹⁵⁴—1925). **Andragende om Dispensation fra Bygningslovens § 6 og Bygningsvedtægts § 21 for Vestergade Nr. 79.**

Anbefaledes.

9. (J. Nr. 530—1925). **Meddelelse fra Valgbestyrelsen om Valg til Ligningskommissionen.**

Fra den kommunale Valgbestyrelse forelaa følgende Erklæring:

»Herved undlader man ikke at meddele det ærede Byraad, at der til det den 26. November berammede Valg af 15 Medlemmer til Aarhus Ligningskommission kun fremkom een Kandidatliste, nemlig:

1. Typograf Valdemar Hansen, Ny Munkegade 75,
2. Snedkermester Chr. Kortsen, Mejlgade 107,
3. Arbejdsmand Vald. Jaquet, Trepkaskgade 10,
4. Købmand Th. Nielsen, Vestergade 48.
5. Skrædermester A. Andersen, Guldsmedgade 42,
6. Maler H. P. Henriksen, Ridderstræde 15,
7. Overretssagfører J. C. Hald, Store Torv 1,
8. Overpostbud C. Almsten, Fr. Alle 151,
9. Murermester N. M. Bak, N. W. Gadesvej,
10. Elektriker A. J. West, Bruunsgade 58,
11. Manufakturhdl. Alfr. Christensen, Søndergade 26—28,
12. Købmand J. P. Knudsen, Bissensgade 2,
13. Banefmd. O. Olesen, Schleppegrellsgade 8,
14. Vognmand Martin Jensen, Østergade 41.
15. Arbejdsmand Martin Nielsen, Læssøesgade 47.

De paagældende Kandidater er af Valgstyrelsen i Henhold til Lov om kommunale Valg af 29. Marts 1924, § 14, erklæret for valgte uden Afstemning, og Bekendtgørelse herom er indrykket i Dagbladene.*

Toges til Efterretning.
